

Vigasságok a fertői kastélyban, klasszikus és jazz ritmusban

A leghosszabb fesztivál fiatal és ismert szólistákkal, kamaraegyüttesekkel, zenekarokkal

Esterházy „Fényes” Miklósnak érezhette magát az, aki május 30-án ellátogatott a fertői kastélyba, hiszen a Marionettszínházban olyan Haydn-darabok hangzottak fel, amelyeket a zeneszerző a pompakedvelő herceg neve napjára, hazatérésének tiszteletére vagy udvari ünnepségre komponált. A Purcell Kórus és az Orfeo Zenekar Rácz Márton irányításával igazán remek, kedvcsináló koncertet adott, megteremtve az egykori Tündérország miliójét. A négy és fél hónapon keresztül tartó sorozatot, a nyár leghosszabb zenei fesztiválját L. Simon László a Budai Várnegyed, a Fertői Esterházy-Kastély és a Kúria megújításáért felelős kormánybiztos nyitotta meg. A sorozat művészeti vezetője, Rácz Márton pedig a koncertet követően arról beszélt, hogy különleges, sok magyar művészt, fiatal tehetséget felvonultató rendezvényt kíván évről-évre életre hívni.

A május végétől szeptember végéig tartó sorozat ünnepélyes megnyitóját május 30-án, pénteken este a fertői Esterházy-kastély Apolló Termében rendezték, s elsőként Esterházy Antal herceg köszöntötte a jelenlévőket. Elmondta, nagy öröm, hogy ebben az évben is Eszterházi Vigasságok várják az érdeklődőket, s hogy a belépők azonnal a XVIII. században érezhetik magukat. Végül arra biztatott mindenkit, hallgassák a zenét, élvezzék a szép kastélyt, érezzék jól magukat.

L. Simon László, a Budai Várnegyed, a Fertői Esterházy-Kastély és a Kúria megújításáért felelős kormánybiztos megnyitójában kiemelte, számos példa azt mutatja, ahhoz, hogy sikeresek legyenek a helyreállításban, arra kell támaszkodniuk, aki joggal érzi otthon magát a kastélyban. A fehércsurgói kastély sikere abban is rejlik, hogy egy Károlyi-leszármazott vette birtokba és építtette újjá. Nagyon hálásak Esterházy hercegnek is, aki évek óta támogatója a fertői kastély újjászületésének. Hozzátette, most nemcsak az Eszterházi Vigasságokat nyitják meg, hanem egy kiállítást is, amely a magyar porcelángyártás európai hírű produktumait mutatja be. Simon Attila, a Herendi Porcelánmanufaktúra Zrt. vezérigazgatója szintén szólt néhány szót a tárlatról, amelynek kü-

lönlegességéről ezt követően a vendégek is meggyőződhetnek.

Akárcsak arról, mennyire alkalmassá vált a Marionettszínház előadásokra, hiszen a Tündérország kapuja című esten Haydn négy kompozíciója hangzott fel, az Orfeo Zenekar és a Purcell Kórus előadásában, Rácz Márton vezényletével, olyan szólistákkal, mint Csereklyei Andrea, Sáfár Orsolya, Szigetvári Dávid és Blazsó Domonkos. A csembalószólamot, amelyet feltehetően Haydn saját maga számára írt, ezen az esten Gyöngyösi Levente játszott. A koncert kiváló beharangozója volt az Eszterházi Vigasságok szeptember 28-ig tartó, monstre sorozatának.

18 hét, 60 koncert, számtalan fellépő – hirdeti a műsorfüzet. Az első hangversenyek

A helyreállított Marionett Színház, amely még magtár is volt

egyikén muzsikált például Várjon Dénes és Simon Izabella, őket követte Várdai István, majd a Nemzeti Filharmonikusok következtek Kocsis Zoltán irányításával. A kínálatban akad még izgalmas előadás bőven, hiszen június második felétől a Régi Zenei Napoknak is otthont ad a kastély. Majd július elején a Concerto Budapest koncertezik a Marionettszínházban Baráti Kristóffal, Varga Tamás pedig Szilasi Alex-szel és Szűts Péterrel kamarázik. Több hangversenyt adnak a kastély régi fellépői, a Budapesti Vonósok, az együttes vendége lesz Fenyő László, Pietro Borgonovo és Sümegi Eszter, Dallos Erika is. Az Orfeo Zenekar Vashegyi György vezényletével Esz-dúr darabokból válogat, Boldoczki Gábor pedig az Erkel Kamarazenekarral muzsikál. Fellépnek Fertődön az Esterhazy Hofkapelle szólistái is. Augusztus első napján pedig jazz hangzik fel a szabadtéri színpadon. Az esten Joan Faulkner, Pat

Appleton, a De-Phazz énekes, valamint Tóth Vera lép a közönség elé a Budapest Jazz Orchestra kíséretével. Másnap opera- és operettestnek tapsolhat a publikum, amelyen Rácz Márton és az Óbudai Danubia Zenekar kíséretével Miklósa Erika, Láng Dorottya, Nyári Zoltán, Haja Zsolt ad elő népszerű darabokat. A Vásáry-titokból is ízelítőt kapnak az érdeklődők, az esten a zongoraművész és karmester kedves zenekarát, a Savaria Szimfonikusokat dirigálja. Perényi Miklós, Konrád György és Berkes Kálmán, valamint a Pulzus Vonósnégyes hangversenye szintén különlegesnek ígérkezik, akárcsak az a Gluck-opera előadás, amelyen az Orfeusz és Euridiké bécsi változata hangzik fel a Purcell Kórus és az Orfeo Zenekar előadásában, Vashegyi György vezényletével. Fellép még a rendezvényen az Adam Diviso, a Sonatores Pannoniae, az Aure Musicale, az Esterhazy Ensemble, a

A nyár legbosszabb zenei fesztiválját L. Simon László kormánybiztos nyitotta meg

Capella Savaria és a Freiburgi Barokk Zenekar is. A historikus sorozatnak igazán neves szólisták lesznek a vendégei: Szűts Péter, Renata Pokupic, Paul McCreesh, Christophe Coin, Maria Hinojosa Montenegro, Enrico Onofri, Gottfried von der Goltz és Kristian Bezuidenhout.

Haydnhoz és Haydntól vezető utak

Rácz Mártont már zeneakadémista kora óta érdekli Haydn művészete, és a XVII. századi művek tanulmányozása mellett korábban is szervezett régi-zene fesztivált. Fontos feladatának tartja, hogy megmutassa Haydn izgalmas, kevésbé ismert arcát. Kilenc esztendővel ezelőtt készítette első koncepcióját a fertői rendezvényhez, s azóta évről-évre művészeti vezetőként – a változó fenntartók, feltételek mellett – rangos programot hív életre. Bízunk abban, hogy a kastély valódi kulturális központtá válik, amely jelentős szerepet tölt be a régióban.

■ **Az idej már a második az Eszterházi Vigasságok sorozatából. Miért döntött ilyen időtartamú, 18 hetes fesztivál mellett?**

– Örök dilemma, hogy milyen hosszú legyen egy rendezvénysorozat, hiszen a rövidebbnek és a hosszabbnak egyaránt van előnye, hátránya. A múltja miatt is döntötünk a négy és fél hónapos fesztivál mellett, hiszen „Fényes” Miklós életének utolsó, 15 esztendejében idetelepült, s szinte el sem mozdult Eszterházáról. Operabemutatót rendezett például január 8-án, amikor hivatalból Bécsben kellett volna politizálnia. De ehelyett a kastélyban töltötte az időt, így szinte 365 napon keresztül zajlottak az előadások, koncertek. Ezért – és a folyamatosság miatt is – terveztünk májustól szeptember végéig, hiszen az állandó jelenlét turisztikai szempontból szintén lényeges.

Fontos, hogy minél többen értesüljenek a sorozatról, s megszokják, hogy a kastélyban egész nyáron izgalmas koncertekkel várjuk az érdeklődőket.

■ **Azok a Haydn-darabok például, amelyek a nyitóesten felhangzottak, egyszerű szerepeltek Fényes Miklós udvarában vagy többször is előadták a műveket?**

– Egyszer hangzottak el, az adott ünnepségen. De néhány alkalommal – például a herceg unokaöccsének esküvőjén, Kismartonban – előfordult, hogy az adott kompozícióból még egy bemutatót tartottak. Pompakedvelő Miklós, aki egyike volt kora leggazdagabb embereinek, komoly együttessel – zenészekkel, énekesekkel – rendelkezett. A művészek azonban a cselédséghez tartoztak. Haydn meg is volt sértve, hiszen leírta, hazatért Londonból, ahol a királynővel is kezét foghatott, itthon pedig csak a cselédlépcsőt használhatta... A zenészek nem léphettek be az első emeletre. Délutánonként csakis a földszinten muzsikálhattak. Feljebb csak akkor mehettek, ha a herceg valamiért hívatta őket. Vagy, ha ki voltak rendelve egy fogadásra, hogy segítsenek a vacsora felszolgálásban, mert a személyzet nem volt elegendő... Csupán Haydn volt ez alól a kötelezettség alól felmentve, neki nem kellett az étel tállalásában részt vennie.

■ **Van-e esélye annak, hogy egész évben ilyen kiváló esteket rendezzenek a kastélyban?**

– A kastély zárva tart a téli hónapokban, márciusban nyit és ősszel bezár. Kell ugyanis idő a restaurálásra is... De a 18 hetet sem tartom rövidnek, különösen akkor, ha egyedi programokat hallhat a látogató. Amikor a fesztivál tervezésének nekikezdtem, az alapkonceptióm az volt, jelenjenek meg a műsorban a Haydnhoz és a Haydntól vezető utak. S persze, az évfordulókra is figyelünk. Idén például Richard Strausstól is felhangzik két mű, de olyan darabok, amelyek az it-

Szeptemberben vonósnégyes seregszemle várja a közönséget: a Quatuor Mosaiques, a Bennewitz Quartet, a Royal String Quartet, a Schuppanzinger Quartet, a Dudok Quartet, az Authentic Quartet, a Cuarteto Casals muzsikál a Haydn Teremben.

Szerenádózik a Marionettszínházban a Győri Filharmonikus Zenekar Berkes Kálmán vezényletével, a Haydn Teremben a Schmidt-zongorák megszólaltatója Horváth Anikó és Elek Szilvia, Mécs Károly pedig a kor irodalmi alkotásaiból válogat. Az utolsó előtti esten Varga Gábor és a Liszt Ferenc Kamarazenekar muzsikál, s az Eszterházi Vigasságokat pedig az Őszi szomorúság című est zárja. A Kodály Kórus, a Budafoki Dohnányi Zenekar Rác Márton vezényletével lép pódiumra, s Haydn- és Mozartművekkel fejezi be a hosszú, több hónapos fesztivált.

R. Zs.

V4 – A visegrádi országok kultúrpolitikai vezetőinek találkozója Fertődön

Balog Zoltán a visegrádi országokat képviselő cseh, lengyel és szlovák kultúrpolitikai vezetőket látta vendégül a fertődi Esterházy-kastélyban, A találkozó első napján a Nemzeti Filharmonikusok koncertjét hallgatták meg a kastély Marionettszínházában. A koncert előtt átadták a közép-európai szellemiség ápolásáért odaítélt Visegrád-díjat a Nemzeti Filharmonikus Zenekarnak.

teni millióba beleillenek. A Gluck-év kapcsán pedig az Orfeo kerül színre. Számomra szintén lényeges, hogy a magyar zenekarokkal külföldi szólisták muzsikáljanak együtt. Emellett ragaszkodunk a hagyományokhoz, hiszen befogadtuk a Régi Zenei Napokat, s a Budapesti Vonósok fesztiválja szintén immár több mint két évtizedes múltra tekinthet vissza ezen a helyszínen. Remek diskurzusokat folytatok velük, ők is arra törekednek, hogy megújítsák, s az adott korhoz igazítsák a programjukat. Az Orfeo Zenekar pedig szintén hosszú ideje, tizenöt esztendeje muzsikál rendszeresen a kastélyban.

■ Lassan már Ön is jubileumot ünnepeket itt. Hogyan változott, alakult az utóbbi években a fertődi fesztivál?

– Érdemes áttekinteni az egész történetet, ami Kodály Zoltán védnöksége alatt, 1959-ben, Haydn halálának 200. évfordulóján, a jubileumi koncerttel kezdődött. Majd következtek a Budapesti Vonósok, az Orfeo Zenekar, Strém Kálmán magánúton szervezett, több koncertjének is tapsolhatott a közönség. Engem először 2005-ben kértek fel a művészeti vezetésre, de jelentősen megnehezítette a munkámat, hogy az adottságok és a lehetőségek nagyon sokat változtak a mindenkori fenntartó függvényében. A Vigasságok ötlete egyébként 2012-ben, Zumbok Ferenc kormánybiztos kezdeményezésére született, s ennek is volt előzménye... Bízom benne, hogy a mostani szerkezet megmarad és sikeres lesz. Fertőd ugyanis más helyszín, mint Salzburg vagy Bayreuth, ahol egy város közepén rendeznek fesztivált. Itt a kas-

tély arculatának, a mindenkori lehetőségeknek kell megfelelni. A zene pedig ugyanúgy a szolgáltatás része, ahogy egykor, a hercegnél volt... Örülök, hogy végre muzsikálhatunk a Marionettszínházban, a Haydn Teremben, s a helyszínek sora a jövőben is bővül. A kastély élén mostantól menedzser szemléletű főgazgató áll, ami szintén segíthet a rendezvény sikerességében.

■ Úgy vettem ki a megnyitón elhangzottakból, hogy fontos szerepet jut a kastély életében a fesztiválnak is...

– Így igaz, hiszen húsz éves hasznosítási projektek születtek, s az egyik láb, amire a tervek támaszkodnak, az a kastélyban folyó zeneélet. Egyrészt a kastélyt kell kiszolgálni, másrészt a turistákat. A tervezés, a szervezés során arról sem szabad elfeledkeznünk, hogy ez nem Budapesthez, hanem inkább Bécshez, Pozsonyhoz vonzódó terület... Döntés kérdése az is, hogy az itt bemutatott előadásokat elvisszük-e Gödöllőre vagy a Müpába, vagy inkább azt várjuk, mindenki, akit érdekel, jöjjön ide. Úgy vélem, ez a kastély ma is az, mint ami korábban volt, kapu Európára. Amikor összeállítom a műsort, akkor szeretném szem előtt tartani, hogy ez elsősorban egy magyar fesztivál.

■ Olyan kiváló muzsikusokat is megnyert, mint a Bécsi Filharmonikusok szóloccselistáját, Varga Tamást, vagy a szintén külföldön zenélő Fenyő Lászlót.

– Fontosnak tartom, hogy legyenek visszatérő muzsikusaink, akik újabb és újabb ar-

cukat mutatják meg. Perényi Miklós például tavaly szólózott, most kamarázik. Alapvetés az is, hogy jelenjen meg egy nagyon erős, fiatal generáció. Olyanok, akiket ma még meg tudunk fizetni, de nem biztos, hogy ez néhány év múlva is így lesz. Mellettük persze szükség van a neves mesterekre is. S számolok a környékbeli zenekarokkal: a győriekkel, a szombathelyiekkel. Szeretném ugyanis, hogy a jövőben a kastély regionális kulturális központtá váljon. Örölnék, ha a környékbeliek is minél többször jönnének el a programjainkra.

■ Hogyan látja, mekkora az érdeklődés a fesztivál iránt?

– Tavaly is azt tapasztaltuk, hogy van közönség, de fontos lenne, hogy még korábban hirdessük meg a programot, hogy számíthassunk a határon túlról érkező buszokra is... Úgy vélem, a fesztivált nem lehet kisajátítani csak a Haydn-kultusznak. Jó, hogy a Marionettszínháznak megmaradt az árka és a színpada, így többféle előadásra alkalmassá vált. Az akusztikája is kiváló, bár még apró korrekciókat tervezünk. Már dolgozunk a jövő évi programon is, sok a terv és az ajánlat. Lényeges, hogy a zenének valós és jó helyen lévő jelenlétet biztosítsunk. Ez a legnehezebb... 2006 óta, minden évben ötven-hatvan koncertet rendezünk a kastélyban. Ha ezt a programsorozatot nem indítjuk el annak idején, ma nem lennének Eszterházi Vigasságok. Ezen az Európára nyíló kapun keresztül a magyar muzsikusokat is meg tudjuk mutatni.

R. Zs.